

NHỮNG BIỂU HIỆN VĂN HÓA DÂN GIAN VIỆT TRONG HÁT XẨM

GS.TS. Từ Thị Loan

Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam

Các hình thức trình diễn dân gian của người Việt vốn vô cùng phong phú, đa dạng, mỗi hình thức lại mang những đặc trưng riêng, rất dễ phân biệt giữa các địa phương, vùng miền. Tuy nhiên, Hát Xẩm là hình thức không chịu bó mình ở một vùng đất, địa vực nhất định, mà với tính chất của một hình thức nghệ thuật hát rong, nó được lan truyền và phổ biến rộng rãi, được biết bao thế hệ nghệ nhân dân gian chung sức trao truyền, sáng tạo và nâng cấp để ngày phát triển, hoàn thiện cả về đặc trưng thể loại cũng như giá trị văn hóa, nghệ thuật.

Về nội dung, Hát Xẩm bao chứa cả một kho tàng văn hóa dân gian độc đáo, từ những truyện cổ tích, thần thoại, ngụ ngôn đến các câu hò, vè, tục ngữ, ca dao, phong dao... *Về tư tưởng*, Hát Xẩm mang nhiều giá trị nhân văn sâu sắc, từ ca ngợi quê hương đất nước, ôn lại truyền thống lịch sử đến đả phá những thói hư tật xấu, giáo dục đạo lý làm người, lên án những bất công trong xã hội hay đơn thuần là phản ánh bức tranh cuộc sống lao động và sinh hoạt rất đời bình dị. *Về nghệ thuật*, Hát Xẩm chắt lọc những cái hay, cái đẹp, cái tinh túy của các thể loại âm nhạc cổ truyền như: Chèo, ca trù, trống quân, cò lả, hát ví, hát ru, quan họ, hò khoan..., đồng thời biết tiếp biến, nâng cao thành một hình thức âm nhạc dân gian mang sắc thái riêng không thể trộn lẫn.

Trong bối cảnh xã hội đương đại Hát Xẩm đang có nguy cơ thất truyền rất cao. Với những giá trị văn hóa và nghệ thuật độc đáo như vậy, Hát Xẩm rất xứng đáng được quan tâm lưu giữ, bảo vệ và phát huy với tư cách là một di sản văn hóa quý giá của dân tộc.